O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI
SAMARAQAND DAVLAT UNIVERSITETI

Ro'yxatga olindi:
№ 60230600-2.03
2021-yil "___"_______

"TASDIQLAYMAN"
SamDU rektori:
__________ R.I.Xalmuradov
2021-yil "___"________

"NOSHIRLIK ISHI HUJJATCHILIGI"
FAN DASTURI

Bilim sohasi:	100000 – Gumanitar soha
Ta'lim sohasi:	230000- Gumanitar fanlar
Ta'lim yo'nalishi:	60230600 – Noshirlik ishi

Samarqand - 2021

Fan dasturi “Mumtoz adabiyot tarixi” kafedrasining 2021-yil 25 - may dagi 9 -son yig‘ilishida muhokamadan o‘tgan va fakultet kengashida muhokama qilish uchun tavsiya etilgan.

Kafedra mudiri: **dots. I. Sulaymonov**

Fan dasturi Filologiya fakulteti kengashida muhokama etilgan va foydalanishga tavsiya qilingan (2021-yil 26- may dagi 9 -sonli bayonnoma).

Fakultet Ilmiy kengashi raisi **prof. A.Pardayev**

Fakultet uslubiy Kengashi raisi **dots. Sh.Mahmadiyev**

“Kelishildi”

SamDU o‘quv ishlari

bo‘yicha prorektor: **prof. A.Soleyev**

<table>
<tr><td colspan="2">Fan/modul kodi
NIHT4003</td><td>O'quv yili
2023-2024</td><td>Semestr
6</td><td colspan="2">ECTS – Kreditlar
6</td></tr>
<tr><td colspan="2">Fan/modul turi
Tanlov</td><td colspan="2">Ta'lim tili
O'zbek</td><td colspan="2">Haftadagi dars soatlari
4</td></tr>
<tr><td rowspan="2">1.</td><td colspan="2">Fan nomi</td><td>Auditoriya mashg'ulotlari (soat)</td><td>Mustaqil ta'lim (soat)</td><td>Jami (soat)</td></tr>
<tr><td colspan="2">"Noshirlik ishi hujjatchiligi"</td><td>75</td><td>105</td><td>180</td></tr>
</table>

2.

I. Fanning mazmuni

"Noshirlik ishi hujjatchiligi" fani bo'yicha tuzilgan dastur bakalavr talabalarning yetuk filolog sifatida shakllanishi uchun zarur bo'lgan tasavvurlar, bilimlar va ko'nikmalarga mo'ljallab tuzilgan. Yuksak malakali filolog bo'lish uchun noshirlik sohasida mualliflik huquqi va uning normativ hujjatlari haqida ma'lumotga ega bo'lishlikka asoslaniladi. Fanning maqsadi-talabalarda noshirlik faoliyatida normativ xujjatchilikning o'ziga xos talablari bo'yicha bilim, malaka va ko'nikma hosil qilish, ularni milliy istiqlol g'oyasi ruhida tarbiyalash hamda kelajakda ilmiy faoliyat bilan shug'ullanishlari uchun zamin hozirlash. Fanning vazifalari talabalarni ta'limning subyektiga aylantirish yo'llari, ularni faollashtirish usullarini o'rgatish; noshirlik sohasiga oid yangi qarorlar va sohaga oid darsliklar mazmuni bilan tanishtirish tahlil qila oldirishdan iboratdir.

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu. Nashriyot ishini yuritish xujjatlarini tashkil etish

Nashriyot ishini yuritishda normativ hujjatlarning yuritilishi va uni tashkil etish talablari.

2-mavzu. Nashriyot ishi va unda muxarrir faoliyati

Nashriyot ishida muallif murojaati va uni muharrir bilan aloqasi. Muharrir ko'rigi va muallif munosabati.

3-mavzu. Nashriyotda mualliflik va turdosh huquqlarning munosabatlari.

Nashriyotda mualliflik huqulari va turdosh huquqlarning o'zaro munosabati va ulaning ish jarayonidagi hujjatlari bilan tanishtirish.

4-mavzu: Noshirlik faoliyatida DRIF ruxsatnomasi va uning tashkil etuvchi xujjatlar.

Muharrirning ko'rigi va musahhihning faoliyatini tushuntirish. DRIF ruxsatnomasiga ariza yozish va javob berish muddatini belgilaщ jarayoni.

5-mavzu. Muallif murojaatini urganib chikish va uning muddati haqida umumiy tushuncha

Naщriyotning muallif murojaatiga munosabati va urganish muddatining olib borilishi haqida

6-mavzu. Muharririyat va bosmaxona tashkil etishning samaradorligini ta'minlovchi xujjatlar.

Taxririyatning tashkillashtirilishi va ularning texnik bazasini yaratish. Erkin iktisodiy munosabatlarda bosmaxona ochiщ.

7-mavzu. Markaziy kutubxonadar nomer olish va uni rasmiylashtirish.

Muallif taqdim etgan ilmiy, ijodiy ishni kitob talablariga moslash va uni chop etish jarayoni. Kutubxona rakami va uni rasmiylashtirilishi xakida

8-mavzu. Kitob dizayni va saxifalashdagi musaxxix faoliyati

Kitob maketini yaratish va uning dizayni ustida ishlash. Texnik muxarrir va uning kasbiy tajribasi

III. Amaliy (yoki seminar yoki laboratoriya) mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar.

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:
"Noshirlik ishi hujjatchiligi" fani bo`yicha tavsiya etiladigan amaliy mashg'ulot mavzulari

T/r	Mavzu nomi	Soat
1.	Noshirlik ishini tashkil etishda dastlabki xujjatlarni yigish	2
2.	Nashriyot ishida bosmaxona jixozlarning mavjudligi	2
3.	Zamonaviy matn muxarrirligi va uning maketga tadbik etilishi	2
4.	Muallifning ilmiy, ijodiy ishini chop etish uning nashriyot bilan щartnomasi	2
5.	Muharrir ko'rigining o'tkazilishi va maqsadi, nashriyotning matn birligiga munosabati	2
6.	Nashriyotda DRIF olish va uni tashkilllashtirishdagi xujjatlarning amaliy axamiyati	2
7.	Musahhih va texnik muharrir faoliyatini tashkillashtirish va ularning kitob maketida rasmiylashtirilishi	2
8.	Kitob mazmuni asosida uni dizynini yaratish	2

9.	Homiylik va o'z hisobidan chop etishdagi jarayonning tashkillashtirilishi va ularning umumiy va xususiy jixatlari	2
10.	Muallif va turdosh tomonlarning normativ hujattlarini tashkil etish	2
Jami		20

Amaliy mashg'ulotlarda talabalar **"Noshirlik ishi xujjatchiligi"** fani mavzularini o'rganish va ularni o'zlashtirishlari ko'zda tutiladi. Amaliy mashg'ulotlar talabalarda badiiy tahlil, ilmiy-nazariy muqoyasa, badiiy asarga problematik yondashuv malakasini shallantirishga xizmat qiladi. Shuningdek, ilmiy tadqiqotlar olib borish, tarixiy davrlar mohiyati, poetic o'ziga xosligini anglashda amaliy-nazariy asos bo'lib xizmat qiladi. Amaliy mashg'ulotlarda talabalar jahon adabiyoti muammolari to'g'risida amaliy ko'nikma va malaka hosil qiladilar.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

"Noshirlik ishi xujjatchiligi" fanidan mustaqil ish majmuasi fanning barcha mavzularini qamrab olgan va quyidagi 12 ta katta mavzu ko'rinishida shakllantirilgan.

T/r	**MUSTAQIL TA'LIM UCHUN TAVSIYA ETILADIGAN MAVZULAR**	**Soat**
1	Muharrir ko'rigining o'tkazilishi va maqsadi, nashriyotning matn birligiga munosabati	2
2	Nashriyotda DRIF olish va uni tashkilllashtirishdagi xujjatlarning amaliy axamiyati	2
3	Musahhih va texnik muharrir faoliyatini tashkillashtirish va ularning kitob maketida rasmiylashtirilishi	2
4	Kitob mazmuni asosida uni dizynini yaratish	2
5	Homiylik va o'z hisobidan chop etishdagi jarayonning tashkillashtirilishi va ularning umumiy va xususiy jixatlari	2
6	Noshirlik ishini tashkil etishda dastlabki xujjatlarni yigish	2
7	Nashriyot ishida bosmaxona jixozlarning mavjudligi	4
8	Zamonaviy matn muxarrirligi va uning maketga tadbik etilishi	4
9	Muallifning ilmiy, ijodiy ishini chop etish uning nashriyot bilan шartnomasi	2
10	Noshirlikda bosmaxona va bosma jixozlar	4
11	Tahririyat bo'limi faoliyati haqida tushuncha	2
12	Markaziy kutubxonadar nomer olish va uni rasmiylashtirish	2
Jami		30

3.	**V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)** Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: Fanning tushuncha kategoriyalari tizimi va metodologiyasini bilish, bilimlarning asosiy yo'nalishlarini ma'naviy-ma'rifiy tahlil qilish; - talabalar gloss, kon`ektura va interpolyatsiyaga oid Sharq va G'arbdagi ilmiy qarashlar, kitob, saxifa va kiritma matnlarning xos xususiyatlari, gloss, kon`ektura va interpolyatsiyaga oid Sharq va G'arbdagi ilmiy qarashlar xususida ma`lumotga ega bo`lish; - germenevtika va talqinlarning matn mukammalligini ta`minlashdagi o'rnini tushuntirish.Tushuntirish ilmining matn mukammaligini ta`minlashdagi o'rni haqida bilimlar bazasiga ega bo'lish; - kitob chop etish va ularning muammolari; - bosmaxona, nashr, nashr reja, ruxsatnoma faoliyati; - nashr etish jarayonidagi kasbiy malaka va normativ xujjatlarni tashkillashtirish *ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.*
4.	**VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:** • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • tarqatma materiallar; • ko'rgazmali qurollar; • Kompyuter; • Internet yangiliklari; • muammoli ta'lim; • qiyosiy tahlil.
5.	**VII. Kreditni olish uchun talablar:** Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'liq o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat ishini topshirish
6.	**I. Asosiy adabiyotlar** 1. Комаров Е.И. Эфективное издательство. Менеджмент и маркетинг в издательской деятелности. Учебное пособие. – Москва. 2000. 2. Тоҳиров З.Т. Ижодий лабалаторияси. Ўқув қўлланма. – Т.: Фан ва техналогиялар маркази. 2013. 66 – бет. 3. Тоҳиров З.Т. Нашр жараёни асосий босқичлари. Дарслик. Т.:

	Тафаккур - Бўстон. 2015. 272 – бет. 4. Ленский Б.В. Книгоиздательская система современной. России. – М., 2001. 5. Свешникова И.К. Технология редакционно – издательского дела. Учебное пособие для специальности Издательское дело и редактирование“ –М., 1995 **II. Qo'shimcha adabiyotlar** 1. Мирзиёев Ш.М. Эркин ва фаровон Демократик давлатини биргаликда барпо этамиз. Т.: Ўзбекистон, 2016. 29 - бет. 2. Мирзиёев Ш.М. Буюк келажагимизнинг мард ва олижаноб халқимиз билан бирга қураимз. Т.: Ўзбекистон, 2017. - 485. 12. 3. “Ноширлик фаолияти тўғрисида”ги Ўзбекистон республикаси Қонуни. **Internet va ZiyoNet saytlari** 1. http://www.redaktoram.ru/izdat_books.php 2. http://read.virnk.ru/g/GRACHEV/index.htm 3. http//www.krugosvet.ru
7.	Fan dasturi Samarqand davlat universiteti O‘quv-uslubiy kengashining 2021 -yil __-avgustdagi ___-son bayonnomasi bilan ma’qullangan.
8.	**Fan/modul uchun mas’ullar**: I.Sulaymonov SamDU, mumtoz adabiyot tarixi kafedrasi dotsenti, filologiya fanlari doktori H.Aslanova– SamDU, mumtoz adabiyot tarixi kafedrasi o`qituvchisi (PhD)
9.	**Taqrizchilar:** A.A.Razzoqov – SamDU, mumtoz adabiyot tarixi kafedrasi o`qituvchisi (PhD) (ichki) Sh.Hasanov – SamDU professori, filologiya fanlari doktori (tashqi)